

JAARVERSLAG 2024-2025

1. Inleiding

1.1. De Federale Deontologische Commissie (hierna "de Commissie") werd opgericht bij de wet van 6 januari 2014 houdende oprichting van een Federale Deontologische Commissie en houdende de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen (hierna "de wet van 6 januari 2014"). De Commissie is een uitvloeisel van het Institutioneel Akkoord van 11 oktober 2011, dat tot de Zesde Staatshervorming heeft geleid. De commissie werd officieel ingesteld in 2016.

De Commissie is samengesteld uit twaalf leden, van wie zes Nederlandstalige en zes Franstalige. Deze leden zijn ofwel voormalige magistraten, ofwel voormalige of dienstdoende universiteitsprofessoren, ofwel oud-leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers of van de Senaat, ofwel voormalige openbare mandatarissen zoals bepaald in artikel 2, 2° tot 10°, van de wet van 6 januari 2014.

Artikel 8, § 4, van de wet van 6 januari 2014 bepaalt dat ten hoogste twee derden van de leden van de Commissie van hetzelfde geslacht zijn.

1.2. De Commissie heeft als taak om, op vraag van een openbaar mandataris, vertrouwelijke adviezen te verstrekken over een deontologische kwestie, dan wel algemene adviezen en aanbevelingen te formuleren op eigen initiatief of op verzoek van de Kamer, de Senaat of de regering. Ze kan ook vertrouwelijke adviezen verstrekken op verzoek van een minister of een staatssecretaris.

1.3. Overeenkomstig artikel 13 van de wet van 6 januari 2014 stelt de Commissie van haar activiteiten een verslag op, dat ze jaarlijks voorstelt aan de Kamer van volksvertegenwoordigers. Tijdens haar vergadering van 1 oktober 2018 besliste de Commissie om de periodes waarover de jaarverslagen gaan, te doen samenvallen met de periodes van het voorzitterschap van de Commissie, dat op 1 september van elk jaar wisselt.

Dit jaarverslag heeft dus betrekking op de periode van 1 september 2024 tot en met 31 augustus 2025. In die periode is de Commissie tien keer bijeengekomen.

2. Samenstelling van de Commissie

De heer Etienne Knoops heeft met ingang van 28 februari 2025 ontslag genomen. Hij werd op 1 april 2025 vervangen door de heer Willem Draps.

Mevrouw Monica De Coninck heeft op 2 januari 2025 de eed afgelegd als lid van het bijzonder comité voor de sociale dienst van OCMW Antwerpen. Dat mandaat is onverenigbaar met het lidmaatschap van de Commissie aangezien het een “lokaal openbaar mandaat” is in de zin van artikel 9 van de wet van 6 januari 2014. Ze heeft dan ook ontslag genomen op 27 januari 2025 en werd op 20 mei 2025 vervangen door de heer Dirk Van der Maelen.

Met deze ontslagen verliest de Commissie twee ervaren leden, die respectievelijk in 2017 en 2020 tot de toen nog prille Commissie toetraden. De Commissie wil hierbij dan ook haar erkentelijkheid betuigen en deze gewezen leden bedanken voor hun niet aflatende inzet en bijdrage tijdens hun mandaten.

3. Adviezen

Tijdens de activiteitenperiode heeft de Commissie vier adviezen uitgebracht (een advies op eigen initiatief, een algemeen advies op vraag van de Kamer van volksvertegenwoordigers en twee individuele adviezen).

Een samenvatting van de adviezen werd hieronder opgenomen. De volledige adviezen (ook de geanonimiseerde versie van de individuele adviezen), alsook alle eerdere adviezen, kunnen worden geraadpleegd op de [website van de Commissie](#).

3.1 Advies op eigen initiatief nr. 2024/2 van 2 december 2024 aangaande loyaliteitsconflicten

Met dit advies beoogt de Commissie artikel 4.12 van de Deontologische code voor de federale openbare mandatarissen ¹ te verduidelijken. Naast ‘klassieke’ belangenconflicten bestaan er ook situaties waarin men, eerder op grond van geestverwantschap en sympathie dan op grond van een (materieel) belang, bevooroordeeld of partijdig kan zijn. Ze worden niet altijd onderkend, maar kunnen wel degelijk tot ongepaste beslissingen of adviezen leiden.

De Commissie beveelt aan om in het raam van de integriteitstraining en de sensibilisering voor belangenconflicten, ook aandacht te hebben voor loyaliteitsconflicten. Structurele loyaliteitsconflicten zouden op voorhand moeten worden geregeld door het nemen van gepaste maatregelen; voor de occasionele loyaliteitsconflicten volstaat een meldplicht, eventueel gevolgd door onthouding in het dossier.

Bij selecties, benoemingen en bevorderingen dient invloed van buiten de overheid te worden geweerd.

¹ Art. 4.12 : “De openbare mandatarissen moeten tijdens de hele duur van hun mandaat vooraf bekendmaken dat zij lid zijn van, betrokken zijn bij, een band hebben met of behoren tot vennootschappen, Staten of instanties ten aanzien waarvan zij een loyaliteitsplicht verschuldigd zijn, hetgeen de uitoefening van hun mandaat zou kunnen belemmeren.”

De Commissie dringt opnieuw aan op het invoeren van transparantiemaatregelen inzake lobbying en belangenbehartiging (zie algemeen advies 2017/2 aangaande de relatie tussen openbare mandatarissen en derden in de totstandkoming van wetgeving) om zo onrechtmatige buitenlandse beïnvloeding te voorkomen. Daartoe beveelt de Commissie ook om alle personeelsleden van Belgische overheidsdiensten vanaf een bepaald niveau, of minstens voor diensten en functies die gevoelig zijn voor buitenlandse beïnvloeding, een mandatenlijst te laten indienen, en dient het mandaat van ereconsul bijkomend te worden gereguleerd.

De Commissie beveelt tenslotte ook aan om artikel 4.12 van de Deontologische code voor openbare mandatarissen te herformuleren of artikel 4.5 inzake belangenconflicten aan te vullen zodat ze ook de in dit advies bedoelde loyaliteitsconflicten omvatten.

3.2 Algemeen advies nr. 2025/1 van 4 juli 2025 aangaande de activiteiten van leden van de beleidsorganen van de leden van de federale regering

De Commissie is van oordeel dat een lid van een beleidsorgaan zich mag uitspreken over het regeringsbeleid, op voorwaarde dat hij duidelijk aangeeft of hij namens het beleidsorgaan of in eigen naam spreekt en hij zijn plicht tot vertrouwelijkheid en discretie in acht neemt met betrekking tot alle stukken en informatie die hij bij de uitoefening van zijn functie heeft verkregen, indien deze bij voorrang dienen gedeeld te worden tussen regering en Parlement en deze nog niet bekend zijn aan het Parlement. Het is aan de Kamer om door wetgeving of om in samenspraak met de regering op grond van een reglement of een afsprakennota tussen de instellingen te bepalen welke stukken en informatie prioritair aan het Parlement toekomen.

Een lid van een beleidsorgaan mag nevenactiviteiten uitoefenen die al dan niet vergoed zijn, op voorwaarde dat die activiteiten verenigbaar zijn met zijn opdracht van openbare dienstverlening, ze in principe buiten de werktijd (in de vrije tijd of tijdens verlof) worden uitgeoefend en ze op regelmatige wijze zijn aangegeven in overeenstemming met artikel 4.10 van de Deontologische Code. In geval van

belangenconflicten, moeten deze steeds voorafgaand aan een tussenkomst worden meegedeeld, en moeten de gepaste maatregelen worden genomen om zich nadien eventueel van verder handelen te onthouden. In haar advies nr. 2022/1 heeft de Commissie aanbevolen een onafhankelijk orgaan op te richten om uitspraak te doen over structurele belangenconflicten ; occasionele belangenconflicten zouden moeten worden aangegeven bij dezelfde instantie, met een concreet voorstel om ze te voorkomen.² De Commissie stelt vast dat er momenteel geen onafhankelijke instantie bestaat die bevoegd is om uitspraak te doen over belangenconflicten aangaande leden van de beleidsorganen. Al evenmin bestaan er bij de beleidsorganen specifieke regels voor dergelijke situaties.

Het is op zich niet verboden te spreken tijdens evenementen met betalende toegang, op voorwaarde dat het lid van een beleidsorgaan geen persoonlijke vergoeding of voordelen in natura met een meer dan louter symbolische waarde ontvangt, de gedragsregels met betrekking tot integriteit en onpartijdigheid naleeft, zijn hogergenoemde plicht tot vertrouwelijkheid en discretie in acht neemt, en er zich van verzekert dat de organisatoren bij de uitnodigingen voor en de communicatie over het evenement de informatiedeling vooropzetten en zich onthouden van ongepaste wervende boodschappen die strijdig zijn met het algemeen belang.

De Commissie wijst erop dat de naleving van deontologische regels een attitude is voor openbare mandatarissen waarvoor een aangepast handhavingskader nodig is. Wanneer een lid van een beleidsorgaan tegen deze regels handelt, dient de betrokkene tot de orde te worden geroepen door zijn leidinggevend. Op grond van de Deontologische Code voor de regeringsleden dienen regeringsleden de nodige maatregelen te nemen om integriteitsrisico's in de beleidscellen te beheersen.

² [Advies op eigen initiatief 2022/1 belangenconflicten die voortvloeien uit het cumuleren van openbare mandaten en ambten](#), aanbevelingen d. en e., p. 4.

3.3 Vertrouwelijke individuele adviezen over specifieke kwesties aangaande deontologie, ethiek of belangenconflicten die een openbaar mandataris (persoonlijk) betreffen

3.3.1 Vertrouwelijk individueel advies op vraag van een parlementslid

Een Kamerlid vroeg de Commissie hoe het zit met de mogelijke onverenigbaarheden en belangenconflicten tussen het ambt van parlementslid en de functie van bestuurder van een consultancybedrijf. Naast zijn statuut als federaal parlementslid, heeft de vraagsteller tevens de hoedanigheid van gewezen regeringslid. Daardoor dient hij volgens de Commissie niet alleen zorgvuldig te zijn met de nevenactiviteiten die hij uitoefent als parlementslid in functie, maar ook met de voorgaande hoedanigheid als regeringslid. Daarvoor verwijst de Commissie naar haar advies op eigen initiatief 2023/3 aangaande mobiliteit tussen publieke en private sector, met het oog op het vermijden van belangenconflicten - “draaideuren”.

Overeenkomstig artikel 20, § 3, tweede lid, van de wet van 6 januari 2014 heeft de vraagsteller ingestemd met de bekendmaking van een geanonimiseerde versie van het advies dat hij van de Commissie heeft ontvangen.

3.3.2 Vertrouwelijk individueel advies op vraag van een openbaar mandataris

Een voorzitter van een raad van bestuur van een instelling van openbaar nut (wet van 16 maart 1954) verzocht de Commissie om een advies over hoe een mogelijk belangenconflict met een mandaat uit de private sector te neutraliseren en of er, naast de reeds genomen maatregelen nog bijkomende maatregelen daartoe konden of moesten worden genomen.

Overeenkomstig artikel 20, § 3, tweede lid, van de wet van 6 januari 2014 heeft de vraagsteller ingestemd met de bekendmaking van een geanonimiseerde versie van het advies dat hij van de Commissie heeft ontvangen.

4. Informatiesessies voor de parlementsleden

In 2014 heeft GRECO (*Groupe d'États contre la corruption*), een orgaan van de Raad van Europa, België aanbevolen om binnen de twee kamers van het Parlement aan alle parlementsleden geregeld gespecialiseerde opleidingen te geven over aangelegenheden inzake integriteit.

Sedertdien heeft GRECO vastgesteld dat de informatiesessie die de Commissie in 2019 op vraag van het Parlement heeft georganiseerd een eerste algemene voorstelling van de werking van de Commissie was en nog niet over een gespecialiseerde inhoudelijke opleiding en dat de regelmatigheid van soortgelijke initiatieven nog moest blijken.

Ondanks het herhaaldelijke gebrek aan interesse van de parlementsleden maar met het oog op de uitvoering van de aanbeveling van GRECO, bleef de Commissie het Parlement sensibiliseren om informatiesessies te organiseren. Op 23 september 2025 kon zo een sessie over belangenconflicten plaatsvinden. Vijf parlementsleden namen eraan deel en vonden de inhoud van de sessie bijzonder waardevol en relevant. De Commissie blijft intussen actief verder nadenken over nieuwe vormen van opleiding die aansluiten bij de interesses van de parlementsleden.

5. Communicatiecampagne

Aangezien de Commissie er niet/moeilijk in slaagt om de federale openbare mandatarissen, andere dan de parlementsleden te bereiken, schreef ze een offerte uit voor een communicatiecampagne (budget max. 20.000 euro). Vier communicatiebureaus dongen mee, en midden 2025 ging het weerhouden bureau aan de slag. Het resultaat van deze campagne zal daarna worden geëvalueerd. Uit deze evaluatie kunnen voorstellen tot aanpassing van wetgeving of procedures voortkomen om de dienstverlening van de Commissie voor de openbare mandatarissen te verbeteren.

6. Contacten met andere instellingen

6.1 European Network for Public Ethics (Europees Netwerk voor Openbare Ethiek)

Mevrouw Monica De Coninck en de heer Eddy Boutmans, leden van de Commissie, hebben deelgenomen aan de jaarlijkse conferentie van het Europees Netwerk voor Openbare Ethiek, die op 10 en 11 oktober 2024 door de Italiaanse nationale anticorruptieautoriteit in Rome werd georganiseerd.

Het thema van de conferentie was “*Preventing corruption in Europe: a new perspective*” en had, naast interne statutaire kwesties van het netwerk, met name tot doel een verklaring aan te nemen ter ondersteuning van de preventieve maatregelen van de EU-richtlijn inzake corruptiebestrijding.

Op 27 mei 2025 nam voorzitter Luc Willems deel aan een virtuele vergadering van de leden van het ENPE, georganiseerd door de nationale anticorruptieautoriteit van Italië. De vergadering had betrekking op recente ontwikkelingen in de wetgeving en op de onderhandelingen over de EU anti-corruptie richtlijn.

Bij deze gelegenheid hebben de leden van het ENPE een document aangenomen met een overzicht van de goede praktijken en de geldende regels op het gebied van anticorruptiemaatregelen in de lidstaten van het netwerk. Dit document is vervolgens doorgestuurd naar de instellingen van de Europese Unie om bij te dragen aan de onderhandelingen over de EU anti-corruptie richtlijn.

6.2 Netwerk voor parlementaire ethiek en deontologie van de parlementaire assemblees van de Francofonie (RFEDP)

De dames Monica De Coninck en Jacqueline Herzet, leden van de Commissie, hebben deelgenomen aan de algemene vergadering van het RFEDP, die op 1 en 2 oktober 2024 werd georganiseerd in het Parlement van de Federatie Wallonië-Brussel.

Bij deze gelegenheid stonden kunstmatige intelligentie en parlementaire deontologie centraal in de discussies, met academische presentaties over het gebruik van kunstmatige intelligentie in de publieke sector en in parlementaire vergaderingen en over het ethische kader dat nodig is om het gebruik ervan te reguleren.

De heer Luc Willems (Voorzitter) heeft op 7 en 8 juli 2025 in Parijs deelgenomen aan de jaarlijkse algemene vergadering van het *Réseau francophone d'éthique et de déontologie parlementaires*. Tijdens deze bijeenkomst werden er ook casestudies besproken aangaande belangenconflicten, en waren er academische uiteenzettingen over de raakvlakken tussen parlementaire onverantwoordelijkheid/onschendbaarheid en deontologie, en over het gebruik van sociale media door parlementsleden (des- en misinformatie).

6.3 Europese Unie - Rule of law report 2025

De Commissie nam deel aan de *stakeholder consultation* ter voorbereiding van het Verslag over de rechtsstaat 2025, waarna een vertegenwoordiging van de Commissie op 5 maart 2025 een videovergadering met ambtenaren van de Europese Commissie had. De Federale Deontologische Commissie diende daarbij een schriftelijke nota in. De Commissie wordt meermaals geciteerd in het Landenhoofdstuk over de situatie op het gebied van de rechtsstaat in België bij het *Rule of law report 2025*, dat op 8 juli 2025 werd gepubliceerd (zie blz. 9 tot 12).

7. Rekeningen 2023 en dotatie 2025

De rekeningen 2023 van de Commissie werden door de commissie voor de Comptabiliteit van de Kamer gecontroleerd en goedgekeurd (DOC 56 0502/001, blz. 502 tot 517).

De Commissie vroeg voor het begrotingsjaar 2025 kredieten voor een bedrag van 196.896 euro. Gelet op het ruimschoots batige saldo van de rekeningen van de Federale Deontologische Commissie besliste de Kamer de Commissie voor 2025 geen dotatie toe te kennen.

8. Conclusie

De aandacht voor deontologische vraagstukken bij de openbare mandatarissen blijft incidenteel en is onvoldoende verankerd in de bestuurscultuur van ons land. De druk van de politieke agenda en de werklust die hiermee gepaard gaat, leiden ertoe dat openbare mandatarissen weinig of geen tijd nemen om naast de wettelijkheid van hun handelen te reflecteren over de deontologische aspecten. Het is bij het ontstaan van media-aandacht over bepaalde handelingen, dat de interesse er is.

De Commissie sluit zich aan bij de rapporten van internationale instanties zoals de GRECO of de Europese Commissie (cfr. 5.3) die steeds opnieuw herhalen dat de bewustwording voor integriteit en deontologie samenhangt met structurele opleiding en sensibilisering van de betrokken mandatarissen. Hiermee kunnen mandatarissen preventief en proactief hun attitude aanpassen en correct handelen. De incidenten die aandacht krijgen van de politiek en de media zijn in vele gevallen terug te brengen op onvoldoende *awareness* over de impact van een bepaald gedrag. Opleiding en sensibilisering kunnen deze *awareness* doen toenemen en ongewenst gedrag helpen voorkomen. Een opleidingsinitiatief van de Commissie in september 2025 (cfr. 4) werd sterk gewaardeerd door de deelnemende parlementsleden.

De Commissie hecht zeer veel belang aan haar adviserende en dienstverlenende taak aan de openbare mandatarissen. Zoals in de eerdere jaarverslagen reeds gemeld, is de Commissie geen vragende partij om haar ook onderzoeks- en sanctiebevoegdheden te geven. De Commissie wil sterk blijven inzetten op het preventieve luik. In dat kader voegt de Commissie voor het eerst een tabel toe met een overzicht van haar aanbevelingen en adviezen gekoppeld aan een stand van zaken qua uitvoering door Parlement en Regering. Een aantal aanbevelingen en adviezen hebben reeds aandacht gekregen in de parlementaire debatten maar wachten op concretisering. De Commissie beveelt het parlement aan om, zoals in het verleden ³ reeds gebeurd is, een *ad hoc* werkgroep op te richten die systematisch de aanbeveling en adviezen van de Commissie evalueert en desgevallend opneemt in de deontologische codes of reglementen, en een gelijkaardig onderzoek doet naar de aanbevelingen die opgenomen zijn in de rapporten van GRECO en de Europese Commissie. Beide internationale instanties zijn zeer kritisch t.a.v. de beperkte en langzame opvolging die België aan deze aanbevelingen geeft.

Tenslotte verwijst de Commissie naar haar Toekomstvisie die reeds eerder aan het Parlement en Regering werden overgezonden en waar ook in het vorige jaarverslag naar werd verwezen. Om de Commissie efficiënter te laten werken, zijn aanpassingen in de wetgeving nodig. Zo zou er onder meer bij adviesverlening in dringende aangelegenheden in een aangepaste procedure moeten worden voorzien. Met het zicht op de hernieuwing van de Commissie begin 2027 zou het wenselijk zijn dat deze hervormingen worden doorgevoerd vóór de Commissie haar derde ambtstermijn aanvat.

³ Werkgroep politieke vernieuwing, opgericht in de schoot van de commissie Binnenlandse Zaken, zie hun resp. verslagen (*Parl. Doc.*, 2016-2017, nrs. 2584/001 en 002).

Uitvoering van aanbevelingen van de Commissie

Advies	Aanbeveling (en)	Stand van zaken / opmerkingen	Bestemming(en) Veantwoordelijk(en)
Advies 2016/1 aangaande misplaatste, respectloze, onhoffelijke of indecente uitspraken gedaan in het kader van parlementaire debatten	aannemen van striktere regels voor de deelname aan de parlementaire debatten door leden die onder invloed zijn van alcohol of andere roesmiddelen	Het Bureau heeft op 21 mei 2025 besloten geen alcohol meer te schenken in de Koffiekamer.	- Kamer van volksvertegenwoordigers - Senaat
Advies 2017/1 aangaande het statuut van de Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers	- uitbreiden van de huidige transparantieplichting uit tot alle nevenactiviteiten en belangen die redelijkerwijs als relevant kunnen worden beschouwd (zie GRECO 4) ; - voorzien in een regeling van voorafgaand verlof inzake nevenfuncties ; - ervoor zorgen dat dit alles publiek consulteerbaar is.	In het raam van haar spontane adviesbevoegdheid, als bedoeld in artikel 4, § 2, eerste lid, van de wet van 6 januari 2014, beveelt de Commissie aan de in dit advies naar voren geschoven maatregelen te verruimen tot alle volksvertegenwoordigers.	Kamer van volksvertegenwoordigers
Advies 2017/2 aangaande de relatie tussen openbare mandatarissen en derden in de totstandkoming van wetgeving	aan elk wetgevend initiatief of aan elk substantieel amendement de lijst van belangenvertegenwoordigers toevoegen die de ondertekenaars hebben ontmoet (lobby- of transparantieparagraaf)	Zie voorstel DOC 56 nr. 0119/001	- Kamer van volksvertegenwoordigers - Senaat
Advies 2021/2 over de Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers	bijzondere deontologische regels over de onpartijdige uitoefening van de functie als Voorzitter opnemen in de Deontologische Code voor de leden	Dit betreft bij uitbreiding tevens de leden die als Voorzitter van een parlementaire commissie aangeduid zijn.	Kamer van volksvertegenwoordigers
Adviezen 2021/3 en 5 aangaande geschenken	- geschenken in geld, in contanten of op een bankrekening, deposito- of spaarboekje, in levens- of spaarverzekeringen, in beleggingen op de beurs of in een fonds, in cryptomunten, in aandelen, ... , verbieden (m. u. v. giften voor verkiezingsuitgaven) - omschrijven en duidelijk aangeven wat wordt bedoeld met "occasioneel" en de "symbolische waarde" van een geschenk" ; - vademecum met vragen en concrete gevallen opstellen		Kamer van volksvertegenwoordigers

Advies 2022/1 aangaande de belangenconflicten die voortvloeien uit het cumuleren van openbare mandaten en ambten	- specifiek kadaster opstellen met alle gecumuleerde openbare ambten en mandaten ; - oprichten van een onafhankelijke instantie of commissie waarbij occasionele belangenconflicten moeten worden aangegeven en die op grond van het kadaster nagaat of er structurele belangenconflicten zijn die aanleiding geven tot ontslag of het aannemen van een specifiek reglement		- Kamer van volksvertegenwoordigers - Regering
Advies 2023/1 aangaande het gebruik van sociale media door federale parlementsleden	een artikel in de Deontologische Codes opnemen dat stipuleert dat parlementsleden in de uitoefening van hun functie geen (anonieme) berichten mogen posten en geen sociale media-accounts mogen creëren indien daaruit hun identiteit niet kan worden afgeleid		- Kamer van volksvertegenwoordigers - Senaat
Advies 2023/2 aangaande de wet van 6 januari 2014 houdende de oprichting van een Federale Deontologische Commissie en houdende de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen	Uitbreiden van het toepassingsgebied <i>ratione personae</i> van de wet van 6 januari 2014 tot ministers en staatssecretarissen en parlementaire medewerkers (voor deze laatste, zie ook adviezen 2021/1 en 2023/3)		- Kamer van volksvertegenwoordigers - Regering
Advies 2023/3 aangaande mobiliteit tussen publieke en private sector, met het oog op het vermijden van belangenconflicten - “draaideuren”	- de regeling inzake ‘draaideuren’ bij de gunning van overheidsopdrachten uitbreiden tot de gehele overheidssector ; - instellen van (redelijke) wachttijd (of afkoelperiode) – periode waarvoor een verbod of vermoeden van een belangenconflict of gewettigde argwaan behoort te gelden ; - informatie centraliseren over de bestaande draaideurpreventie- en verbodsmaatregelen en over hun concrete toepassing en deze openbaar te maken via jaarverslagen of anderszins ; - voldoende aandacht hebben voor de preventie van belangenconflicten die bij mobiliteit kunnen ontstaan en om alle mogelijk betrokken medewerkers daar, bij hun in- en uitdiensttreding op te wijzen en deze informatie nu en dan voor alle medewerkers te bevestigen ; - voor de gevoeligste functies (regeringsleden, kabinetschefs en inhoudelijke medewerkers beleidscellen, hoogste leidinggevende ambtenaren en met audit, inspectie of controle belaste medewerkers) de regels voor het voorkomen van belangenconflicten bij in- en uittreding wettelijk vast te leggen, waardoor ze meteen publiek zouden zijn ;	Regering Omzendbrief nr. 735 – Overzicht van maatregelen om belangenconflicten na uitdiensttreding (draaideurconstructies) in het federaal openbaar ambt te voorkomen (B.S. 13 juni 2024)	- Kamer van volksvertegenwoordigers - Regering

	- in die wetgeving een preventieve controle in te stellen voor die gevoeligste functies. De keuze is tussen een absoluut verbod en een regeling waarbij een voorafgaand fiat dient te worden gevraagd om een bepaalde vervolgfunctie aan te vatten. Dat fiat kan ook voorwaarden stellen. - een onafhankelijke instantie aanwijzen of in het leven roepen waaraan de uittredende openbare mandatarissen advies dienen te vragen over een voorgenomen beroepsbezigheid. - de bepalingen in het Strafwetboek (en het voorgenomen nieuwe wetboek) over belangenname in dit licht bekijken ; - naar aanleiding van de benoeming van een minister deze in de Kamer van volksvertegenwoordigers ondervragen over eventuele belangenconflicten ondervragen en daarbij de reikwijdte van de huidige wetgeving over de aan te geven belangen en de beperkte publiciteit daarvan onder de loep te nemen - aandacht hebben voor de belangenconflicten die kunnen opdoemen bij de overstap van de advocatuur naar de publieke sector of omgekeerd, en zo nodig oplossingen daarvoor aan te reiken ; - inzake kabinetsmedewerkers, zelfs bij ontstentenis van wettelijke regeling, dienen de regeringsleden of kabinetschefs bijzondere aandacht te hebben voor het voorkomen en oplossen van belangenconflicten. Een ethische code voor de kabinetten is nodig, en indien de Deontologische code voor de federale openbare mandatarissen op hen toepasselijk zou worden, zijn enkele specifieke aanvullingen wenselijk. De Commissie is evenwel ook van mening dat voor de kabinetschefs-en medewerkers afdwingbare regel-of wetgeving noodzakelijk is bij de overstap naar een ander beroep, met inbegrip van een bindend advies van een onafhankelijke instantie, dat een verbod of voorwaardelijkheid van een vervolgfunctie kan inhouden.	Zie voorstel DOC 56 nr. 0723/001	
--	--	---	--

Advies 2023/4 aangaande detachering van personeel uit de publieke sector bij de beleidsorganen van de leden van de federale regering en de transparante werking van die organen	- maken van een afsprakennota tussen de overheidsdiensten en de beleidsorganen met betrekking tot deontologie ; - verrekening van alle wedden, vergoedingen en lasten van gedetacheerde medewerkers op de begroting van het beleidsorgaan ; - verhoogde waakzaamheid instellen bij deeltijdse detacheringen ; - uitbreiden van de gegevens van de leden van de beleidsorganen die worden bekendgemaakt - beter informeren van de gedetacheerde medewerkers (zie advies 2023/3) ; - instellen van een beheer van belangenconflicten binnen een beleidsorgaan (zie advies 2022/1) ; - instellen van een lobbyregister voor leden van de beleidsorganen (zie advies 2017/2) ; - instelling van een afkoelperiode na het verlaten van een beleidsorgaan (zie advies 2023/3)		Regering
Advies nr. 2024/1 aangaande de samenstelling van selectiecommissies voor mandaathouders	- voldoende rotatie van mandaathouders in de selectiecommissie voorzien door a) de groep uit te breiden met de vroegere mandaathouders; b) een lijst vast te stellen die de beurtrol bepaalt volgens de welke de leden van de selectiecommissie worden aangeduid, zodat het aantal keren dat eenzelfde persoon binnen een bepaalde periode zetelt in een selectiecommissie wordt beperkt. - voldoende rotatie voor externe experts voorzien en daartoe ruimer rekruteren en het aantal keren dat eenzelfde persoon binnen een bepaalde periode zetelt in een selectiecommissie beperken - de leden van de selectiecommissie een verklaring op eer laten te laten afleggen betreffende de belangenconflicten - kandidaten een verklaring op eer te vragen over bepaalde zaken - juryleden verbieden om binnen een bepaalde termijn deel te nemen aan selecties voor functies binnen dezelfde dienst als die waarvoor ze jurylid waren. - consultants die in het verleden diensten geleverd hebben aan de overheidsdiensten waarmee de kandidaat-mandaat houder verbonden is, niet als externe expert laten deelnemen aan de	Koninklijk besluit van 10 juli 2024 tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 oktober 2001 betreffende de aanduiding en de uitoefening van de managementfuncties in de federale overheidsdiensten en de programmatorische federale overheidsdiensten (B.S. 6 september 2024)	Regering

	selectiecommissie, en externe experts ook twee jaar volgend op de selectie niet als consultant laten meedingen naar opdrachten waarvoor de diensten van de geselecteerd mandaathouder bevoegd zijn. - de kandidaten die deelnemen aan de selectie het recht te geven om een lid van de selectiecommissie te wraken in geval van een belangenconflict. - de instantie die de selectiecommissie samenstelt beoordeelt de verklaringen op eer van de leden van de selectiecommissie en maakt daarvan een verslag op. - plaatsvervangende juryleden aanstellen zodat een lid met een belangenconflict definitief kan worden vervangen.		
Advies 2024/2 aangaande loyaliteitsconflicten	- bij integriteitstraining en de sensibilisering voor belangenconflicten, ook aandacht hebben voor loyaliteiten ten aanzien van levensbeschouwelijke en maatschappelijke organisaties en het risico van ongewenste buitenlandse beïnvloeding meenemen ; - een meldplicht instellen voor loyaliteitsconflicten (occasionele en structurele) ; - weren van invloed bij selecties, benoemingen en bevorderingen ; - registratie van buitenlandse contacten (zie advies 2017/2) ; - uitbreiding van de aangifteplicht van mandaten tot alle personeelsleden van Belgische overheidsdiensten vanaf een bepaald niveau ; - bijkomende reglementering van het mandaat van ereconsul ; - artikel 4.12 van de Deontologische code voor openbare mandatarissen herformuleren of artikel 4.5 inzake belangenconflicten aanvullen zodat ze ook de in dit advies bedoelde loyaliteitsconflicten omvatten.	Zie voorstel DOC 56 nr. 0937/001 inzake een verplichte opleiding over de deontologische code voor Kamerleden	- Kamer van volksvertegenwoordigers - Regering

Advies 2025/1 aangaande de activiteiten van leden van de beleidsorganen van de leden van de federale regering	- het is aan de Kamer om door wetgeving of om in samenspraak met de regering op grond van een reglement of een afsprakennota tussen de instellingen te bepalen welke stukken en informatie prioritair aan het Parlement toekomen. - oprichten van een onafhankelijke instantie om uitspraak te doen over structurele belangenconflicten en waarbij occasionele belangenconflicten moeten worden gemeld (zie advies 2022/1) ; - instellen van een handhavingskader (zie advies 2022/1).		- Kamer van volksvertegenwoordigers - Regering
P.M. Individuele adviesaanvraag over drie ontvangen uitnodigingen om te reizen naar Qatar en de verenigbaarheid met regels van deontologie, ethiek en/of belangenconflicten.	- voor gesponsorde reizen of reizen betaald door de uitnodigende partij een systeem van intern voorafgaande kennisgeving aan een orgaan van de Kamer van volksvertegenwoordigers instellen - bijhouden van een publiek reisregister op de website van de Kamer (bekendmaking achteraf) - instellen van de verplichting om de andere parlementsleden in kennis te stellen van de door de uitnodigende partij betaalde reis alvorens deel te nemen aan debatten in de Kamer over aangelegenheden die verband houden met thema's die tijdens die reis aan bod zijn gekomen ; - eventueel artikel 5 van de Deontologische code van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers aanvullen door in gevolgen te voorzien voor de geldigheid van beraadslagingen waaraan een lid heeft deelgenomen dat zich in een belangenconflict bevindt maar dit niet vooraf heeft gemeld, en die bepaling aanvullen met de kwestie van buitenlandse gesponsorde reizen.	Zie voorstel DOC 56 nr. 0699/001	- Kamer van volksvertegenwoordigers - Senaat